

Grashoppa Barnehage

Årsplan 2023/2024

Sammen i lek, mestring og gode opplevelser

INNHALDSFORTEGNELSE

◊Velkommen til Grashoppa Barnehage	3
◊Barnehagens Verdier	5
◊Barnehagens visjon	6
◊Lek og inkludering	7
◊Barnas psykososiale barnehagemiljø	10
◊Liv og røre	13
◊Danning og læring	14
◊Kommunikasjon og språk	15
◊Barns medvirkning	16
◊Foreldresamarbeid	17
◊Overganger	18
◊Trygghetsirkel	18
◊Stjernene	19
◊Barnehagen som pedagogisk virksomhet	20
◊Progresjon	21
◊Barnehagens fagområder	22
◊Arbeid i fagområder	23
◊Aktivitetsplan	25

VELKOMMEN TIL NYTT ÅR I GRASHOPPA BARNEHAGE

Vi i Grashoppa vil ønske alle barn og voksne velkommen til et nytt og spennende barnehageår, hvor inkludering og lek fortsatt er i fokus. Grashoppa Barnehage er en privat 3 avdelings barnehage på Grasmyr i Bamble. Barnehagen har et stort og allsidig lekemiljø både ute og inne. Inne har vi gymsaler som blir brukt daglig til fysisk aktivitet og bevegelsesglede i tillegg til avdelingsrommene. Ute har vi lekeplass, skogsområde med gapahuk, fotballbane og et asfaltert område til lek og sykling. I tillegg bruker vi ofte nærmiljøet med skog og mark, og mange fine turområder i variert terreng.

Avdelingene barnehageåret 2023/2024

- Løvetann 0-2 år 12 barn
- Blåklokka 3-6 år 19 barn
- Prestekragen 2-6 år 21 barn

Åpningstider og ferie:

- Grashoppa Barnehage er åpen mandag til fredag, fra 07.00 til 16.45.
- Barnehagen er stengt julaften og nyttårsaften, og stenger klokka 12.00 onsdag før påske.
- I romjulen kan barnehagen stenge dersom det er mindre enn 8 barn som via tilbakemeldingsrutiner har gitt beskjed om at de kommer.
- Barnehagen har sommerstengt 2 uker i juli, den kan også stenge ytterligere 1 uke med samme kriterier som over.
- Det er 5 planleggingsdager i året.
- I løpet av barnehageåret 1. august - 31. juli skal alle barn ha fire uker ferie. Tre uker skal tas sammenhengende i skolens sommerferie. For barn som skal begynne på skolen, må ferien være tatt ut før endt barnehageår.

Om årsplanen:

Årsplanen bygger på «Lov om barnehager» og «Rammeplan for barnehager, 2017». Planen er et viktig arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Den skal synliggjøre hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold til pedagogisk praksis. Årsplanen skal gi foreldre, kommunen og andre interesserte, informasjon og innsikt i vårt pedagogiske arbeid. I tillegg til årsplan vil det utarbeides informasjonsskriv med planer for kortere og lenger perioder i barnehagen.

Årets satsingsområder i Grashoppa

Lek

Hovedfokuset i Grashoppa er lek og tilrettelegging for et godt og inkluderende lekemiljø. Bamblebarnehagene fortsetter dette året med lek og inkludering som tema i felles kompetanseheving. I Grashoppa vil vi sette ekstra fokus på uteleken og hvordan vi bruker utemiljøet.

GRASHOPPAS VERDIER

Glede

Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek (Rammeplanen, 2017).

Rom for god lek, humor og felles gode opplevelser er kilder til glede i barnehagen. I Grashoppa har vi fokus på at det i leken, i samtalen, i samlingen og andre situasjoner skal være plass til glede, humor og latter.

Omsorg

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet (Rammeplanen, 2017).

I Grashoppa skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Omsorgsfulle relasjoner er grunnlag for trivsel og mestring. En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse og evne og vilje til samspill. Vi skal ha fokus på å se og forstå det unike i hvert enkelt barn og gi barna den tryggheten de trenger for å bli gode samspillspartnere ovenfor andre. Barna skal ikke bare være mottakere av omsorg, men oppleve at deres egne omsorgshandlinger verdsettes i barnehagemiljøet.

Felleskap

I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskap og være i positivt samspill med barn og voksne. (Rammeplanen, 2017).

Opplevelsen av å ha tilhørighet i et fellesskap har stor innvirkning for barnets opplevelse av seg selv. I arbeid med å bygge et godt fellesskap må vi legge til rette for sosiale samspill hvor det utvikles sosial kompetanse. Vi skal også gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Barn i barnehagen er forskjellige og kommer fra ulike kulturer og hjem, personalet kan fremme nysgjerrighet og synliggjøre likheter og forskjeller i fellesskapet.

Barnets opplevelse av å være inkludert er avgjørende for barnet. Voksne må følge med å fange opp uheldige samspillsmønstre eller andre forhold som kan har negativ betydning for fellesskapet, og sette inn egnede tiltak.

Anerkjennelse

Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet (Rammeplanen, 2017).

Anerkjennelse er en grunnleggende holdning som kjennetegnes av likeverd og respekt. Det innebærer at jeg gir den andre rett til sine opplevelser, sine meninger og væremåter, akkurat som jeg har rett til mine. Med anerkjennelse som grunnleggende verdi arbeider vi for å fremme mangfold og gjensidig respekt for alle. For at barnet skal oppleve anerkjennelse, må voksne ha fokus på å lytte, forstå, akseptere, tolerere og bekrefte.

SAMMEN I LEK, MESTRING OG GODE OPPLEVELSER

6

Leken skal ha en sentral plass i barnas hverdag i barnehagen.

Barns lek er enhver oppførsel, aktivitet eller prosess satt i gang, styrt og strukturert av barna selv; den finner sted når og hvor mulighetene oppstår. Omsorgspersoner kan bidra til å skape miljøer der lek foregår, men lek i seg selv er ikke obligatorisk, drevet av indre motivasjon og foretatt for sin egen skyld, snarere enn som et middel til et mål.

Juridisk analyse artikkel 31 FN barnekonvensjon

Barns rett til den frie spontane leken står sterkt i FN's barnekonvensjon, i Grashoppa er vi opptatt av å skape de miljøene hvor lek foregår. Vi verdsetter leken for lekens skyld, og legger vekt på at alle barn skal ta del i lekens mangfold. Personalet i Grashoppa skal bekrefte, berike og beskytte barns lek.

Det å oppleve seg inkludert og som en del av lekefellesskapet i barnehagen er av stor betydning for barnet her og nå, og for barnets sosiale utvikling. Barna skal oppleve trygge relasjoner til andre barn og voksne i barnehagen.

Barnehagemiljøet skal støtte opp om barnas lyst til å utforske og mestre. I barnehagen får barna rike og varierte erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser som grunnlag for utvikling.

LEK OG INKLUDERING

Kompetanseutvikling 2023 -2024

7

Tematisk satsingsområde i vårt fylke i regional ordning for kompetanseheving:
Inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning
Bamble kommune har tema **lek og inkludering** med disse undertemaene:

- Relasjonsbygging mellom barn-voksen og barn-barn
- Barns medvirkning på barnehagehverdagen
- Bevissthet rundt voksnes holdninger og definisjonsmakt
- Voksne som fremmer vennskap
- Møte og støtte barns uttrykk og følelser
- Det fysiske miljø som fremmer lek, vennskap og fellesskap
- Personalets bevissthet om det unike barnet og mangfoldet i barnegruppen samt personalets oppmerksomme tilstedeværelse, deres aktive holdning og deltakelse for å beskytte, bekrefte og berike barns spontane lek

LEK OG INKLUDERING

8

Grashoppas hovedmål:

«Alle barn skal oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek»

Grashoppas mål 2023/2024 i kompetanseutviklingen:

- Inne- og utemiljøet i Grashoppa skal ivareta den frie spontane leken, med mulighet for å bruke kroppen aktivt og allsidig.
- Personalet har kompetanse på lekemiljø, og tilbyr både definerbare leker som dyr og biler mm, og et utvalg av udefinerbare leker som natur- og gjenbruksmateriell.
- Alle barn i Grashoppa får delta i lek ute og inne.
- Personalet i Grashoppa beskytter, bekrefter og beriker barnas spontane lek.
- Personalet i Grashoppa bruker pedagogisk dokumentasjon for å utvikle det fysiske og psykososiale lekemiljøet, for alle barn.
- Personalet i Grashoppa utvikler kompetanse på tiltak som bidrar til å inkludere barn som faller på utsiden av leken.

Vi vil i år ha fokus på fysisk utemiljø som innbyr til lek, og voksenrollen i uteleken. Vi vil også tilby mer udefinerbart materiale som barna kan bruke til å rigge, bygge og skape noe eget, noe nytt, både inne og ute.

I tillegg til fokus på lekemiljøet og materialear er vi opptatt av å berike leken med felles erfaringer og opplevelser som kan gi felles lekereferanser. Vi unngår avbrytelser og vurderer beskjeder og instruksjoner om orden og rydding opp mot leken som pågående. Det skal være rom for å bruke og flytte på materiell innenfor gjennomtenkte vide rammer. I leken har vi ikke fokus på resultat eller orden, men av øyeblikket. Vi har også fokus på at tidlige og begynnende samspill skal beskyttes og bekreftes, slik at de kan vokse og barna finner glede i lek med hverandre. Grashoppa har rutine på å dele barn i mindre lekegrupper.

Personale skal ha oversikt over hvilke barn som trenger ekstra støtte for å komme inn i lek, og sette tiltak som evalueres fortløpende.

Voksne i Grashoppa skal være tett på, i og ved leken. For å tidlig kunne bidra i uheldige samspillsmønstre, må man være nær, lytte og få med seg «flyten» i samspillene. Vi bruker tiltak som er presentert i plan for inkluderende barnehagemiljø i Bamble for å forebygge uheldige samspill og krenkelser.

LEK OG INKLUDERING

9

Planlagte tiltak i Grashoppa 2023/2024 :

- Fortsette fokus på fysisk miljø inne
- Definere hva vi ønsker å tilby av lekemateriell
- Utvikle lekemiljø og uteleken
- Tydeliggjøre voksenrollen i uteleken
- Fokus på inkludering i lek ute og inne
- Øve på å bruke pedagogisk dokumentasjon i personalgruppen som grunnlag for refleksjoner
- Dele inspirasjon mellom avdelinger
- Skape felles engasjement og eierskap til kompetanseutviklingen, ved å bruke tid i alle personalmøter, til deling og refleksjoner

BARNAS PSYKOSOSIALE BARNEHAGEMILJØ

§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

◊Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

◊Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna

Lov om barnehager kap 8

I Bamble kommune er det utarbeidet en felles plan for hvordan vi skal jobbe med psykososialt barnehagemiljø i barnehagene i kommunen. Denne bygger på kapittel 8 i barnehageloven om barnas psykososiale barnehagemiljø. Planen har en del om forebygging og en del om aktivitetsplikt. Vi gjennomfører tiltak som er beskrevet i den forebyggende delen av planen, og har fokus på å ta aktivitetsplikt på alvor og sette tiltak der det er nødvendig.

Begrepet krenkelser som brukes i lovteksten kan forstås som et samlebegrep for handlinger eller ord der personens integritet eller verdighet blir krenket. Det er forskjellig fra barn til barn hva som oppleves som krenkende, avhengig av blant annet barnets forutsetninger, alder, bakgrunn og den konteksten krenkelsen blir utført. Barnets opplevelse skal anerkjennes og alltid legges til grunn. Dersom personal får kjennskap eller mistanke til at barn ikke har det trygt og godt i barnehagen så skal det undersøkes og vurderes, og settes inn tiltak som dokumenteres.

BARNAS PSYKOSOSIALE BARNEHAGEMILJØ FOREBYGGENDE ARBEID

Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelse eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

(Rammeplanen, 2017).

Forebyggende arbeid

Plan for forebygging er delt inn i tre hovedelementene;

- Voksenrollen
- Tiltak i barnehagemiljø
- Foreldresamarbeid

Den autoritative voksne som beskyttelsesfaktor:

- bygger gode relasjoner og utøver dynamisk kombinasjon av varm og grensesettende voksenrolle
- deltar aktivt i lek og samspill sammen med barna og legger til rette for et godt lekemiljø med rom for glede og humor
- er bevisst eget kroppsspråk, holdninger og er gode rollemodeller.
- tar barna på alvor, lytter, viser interesse og er nysgjerrig på det barna sier og gjør, og anerkjenner ulikheter og følelser.
- har blikkontakt, rolig stemme og er der barna er
- fremmer vennskap, empati og forebygger negativ atferd i «fredstid»

Tiltak i barnehagemiljøet; rutiner for:

- Bruke «Vennskapsbuss» og «relasjonsbarometer» som hjelpeverktøy for å få et bilde av relasjoner på avdelingen
- gode og trygge overganger
- strukturert og forutsigbar hverdag
- systematisk arbeid for å fremme lek og sosial kompetanse

I foreldresamarbeidet har vi fokus på

- åpenhet og tett dialog i enkeltsaker
- synliggjøre viktigheten av at de lærer barn å ta andres perspektiv
- oppfordre foreldre til å være rollemodeller i å inkludere, å snakke positivt om andre og vise forståelse for ulikheter
- betydning av aktiv deltakelse i barnehagens samarbeidsarenaer

BARNAS PSYKOSOSIALE BARNEHAGEMILJØ

AKTIVITETSPLIKT

Aktivitetsplikten innebærer plikt til å:

Følge med å fange opp

- Være der barna er, observere og lytte

Gripe direkte inn

- Alle ansatte er pliktig til å gripe inn umiddelbart, når de ser at et barn blir utsatt for krenkelser, ved å stoppe adferd enten den er utført av barn eller voksen.

Varsle

- Dersom en ansatt har mistanke eller får kjennskap til at et barn ikke har et trygt og inkluderende barnehagemiljø skal vedkommende varsle styrer.
- Ved alvorlige tilfeller så skal eier varsles.

Undersøke

- Personalet må undersøke for å klargjøre det man har sett, hørt eller fått mistanke om
- Barnets opplevelse skal anerkjennes og legges til grunn ved å lytte til barnet
- Det er viktig at saken blir grundig undersøkt og at saken belyses fra flere sider

Sette inn tiltak og evaluere

- Utarbeidelse av skriftlig plan for tiltak, og evaluering
- Foreldre alltid involvert

LIV OG RØRE

13

Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner (Rammeplanen 2017).

Grashoppa barnehage har fokus på kosthold og fysisk aktivitet, og er en liv og røre barnehage.

Overordnet mål for «liv og røre»; «*A bedre levekår blant barn og unge i Telemark gjennom økt fysisk aktivitet, bedret kosthold og bedret psykososialt miljø*». Liv og røre er delt inn i to områder:

Fysisk aktivitet og bevegelsesglede

Gjennom systematisk arbeid skal personalet inspirere til bevegelsesglede. Grashoppa har stort areal både ute med variert terreng, og inne med bl annet to gymsaler. Vi bruker arealene aktivt til fysisk aktivitet og bevegelsesglede. Barna skal få ta i bruk kroppen i lek og aktiviteter, og oppleve kroppslig mestring utfra forutsetninger. Det er et overordna fokus at barn skal være fysisk aktive 180 minutter hver dag, hvorav 60 min med moderat til høy intensitet, i samsvar med nasjonale føringer:

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/fysisk-aktivitet>

Mat og måltidsglede

Måltidene i Grashoppa skal preges av matglede, og være en arena for ro, samtaler og deltakelse. Barna skal være deltakende i praktisk matlaging og andre mataktiviteter tilpasset alder. Vi følger nasjonale retningslinjer for mat og måltid i barnehagen, og tilbyr variert og sunn mat som også ivaretar det kulturelle mangfoldet.

Les mer her:

<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/mat-og-maltider-i-barnehagen>

Stor andel av varmmaten som serveres i barnehagen er fisk og vi bruker inspirasjon fra fiskesprell:

<https://fiskesprell.no/>

DANNING OG LÆRING

14

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap.

--

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre....Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Rammeplanen 2017

Danning er en livslang prosess som handler om å utvikle evnen til å reflektere over egne handlinger og væremåter. I barnehagen skal vi bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i et demokratisk samfunn. Dette gjør vi ved å tilrettelegge og støtte barna i å ha et positivt syn på seg selv, samt synliggjøre og verdsette mangfold og ulikhet i fellesskapet. Vi legger til rette for et inkluderende fellesskap hvor barn må lære å ta hensyn til hverandre og bidra til egen og andres læring. Vi skal utfordre barnas tanker og invitere til utforskende og undrende samtaler. Barna skal oppleve å være betydningsfull fellesskapet, og samtidig lære å være bevisst egen rolle i møte med andre.

Rammeplanen fremhever barnas egen nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær som grunnlag for deres læringsprosesser. Personalets oppgave er å være oppmerksomme, støtte og berike barnas initiativ. I tillegg skal personalet utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i innhold.

Personalet i Grashoppa skal sørge for at alle barna får delta i beslutningsprosesser og får påvirke i egen hverdag. De skal få varierte opplevelser og utfordringer som gir grunnlag for læring og danning.

KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.

(Rammeplanen, 2017).

Personalet i Grashoppa skal støtte barnas språkutvikling ved å anerkjenne og gi respons på verbale og nonverbale uttrykk, og legge til rette for et rikt språkmiljø. Barna skal også få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og språkutvikling.

Språkfokus i Grashoppa:

- Bruk av samtale som arbeidsverktøy
- Bruk av symboler, bildebøker og fortellinger, også som utgangspunkt for samtalen
- Høytlesing av variert barnelitteratur som en naturlig del av hverdagen
- Inspirere til bruk av språk i meningsfulle situasjoner og å skape engasjement i språklige aktiviteter
- Anerkjenne og stimulere barns verbale og nonverbale kommunikasjon
- Som voksen være bevisst på egen rolle som språklig forbilde
- Ha lydhør kommunikasjon med alle barn
- Bruk av sang, rim og regler
- Veilede og gi støtte til foreldre til flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål
- Ekstra støtte til flerspråklige barn i utvikling av norskspråklig kompetanse

BARNES MEDVIRKNING

16

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet (Rammeplanen, 2017).

Barna skal få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av det som skjer i barnehagen. Gjennom medvirkning skal barna erfare å få innflytelse på leken og i aktiviteter i barnehagen. Alle barn skal bli tatt på alvor og oppleve å ha tilhørighet i fellesskapet. De voksne bør tolke og vurdere lekemiljø utfra det som gir glede og engasjement. På samme måte kan man vurdere barnehagens innhold, rammer og planer utfra barnas uttrykk, trivsel og respons.

For å ivareta barns medvirkning skal personalet:

- Legge til rette for og oppmuntre barn til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens virksomhet
- La barna aktivt delta i planlegging og få innflytelse på det som skjer i barnehagen
- Være nysgjerrig på og ta utgangspunkt i det barn er interessert i
- Være sensitive og tilstedeværende voksne som lytter til barna og tar deres uttrykk på alvor
- Tilrettelegge for medvirkning tilpasset alder, erfaring og behov

FORELDRESAMARBEID

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling (Rammeplanen, 2017).

Foreldre har en viktig rolle i inkluderingsarbeidet, og kan være med å forebygge utestenging og mobbing ved å selv være åpen og positiv ovenfor andre barn og familier i barnehagen.

Arenaer for foreldresamarbeid

- Daglig kommunikasjon ved hente- og bringesituasjon
- Oppstartsamtale når barnet starter i barnehagen
- Kommunikasjon via mykid
- Foreldremøter, to i året
- Foreldresamtaler, vi tilbyr to i året
- Samtale med foreldre om overgang til skole
- Felles arrangementer hvor foreldre deltar
- Brukerundersøkelse
- Foreldreråd og Samarbeidsutvalg

Foreldrerådet

Foreldreråd består av alle foreldre med barn i Grashoppa Barnehage, det legges opp til møte i rådet i starten av foreldremøter. Foreldrerådet skal:

- Fremme foreldrenes fellesinteresser
- Bidra til et godt samarbeid mellom hjem og barnehage
- Forelegges saker av viktighet for foreldrenes forhold til barnehagen

Samarbeidsutvalget

Su består av 3 foreldre og 3 ansatte.

Samarbeidsutvalget har møte 2-4 ganger i året. Samarbeidsutvalget er et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ og skal:

- Bli forelagt og har rett til å uttale seg i saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foreldrene
- Fastsette årsplan for barnehagen

OVERGANGER

18

Tilvenning av nye barn

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre legge til rette for at barnet får en trygg og god start i barnehagen. Barna skal få tid til å bli godt kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Tilvenningsdager i Grashoppa er preget av fleksibilitet og tilpasning for at det enkelte barn skal få en så trygg og god start som mulig. Barnet skal tidlig få oppleve tilhørighet og trygghet til å leke.

Overganger i barnehagen

Ved bytte av avdeling skal personalet skal sørge for at både barn og foreldre opplever en trygg overgang. Vi har rutiner på at barn som skal bytte avdeling besøker ny avdeling og blir kjent med personalet og barna før overgangen.

TRYGGHETSIRKELEN

Trygghetsirkele viser hvordan lyst til å utforske og lære henger sammen med trygghet og visshet om at omsorgspersonen ser barnet og er tilgjengelig når det skulle trenge dette. I Grashoppa bruker vi denne forståelsen som grunnlag for arbeid med trygghet og tilknytning.

I «sikker havn» nede i sirkelen møter barnet nære og trygge voksne som er klare til å gi barnet trøst, hjelp og nærhet nå de trenger det. Barnet er avhengig av vissheten om at den sikre havnen er der, slik at barnet på egenhånd kan bevege seg bort fra oss for å utforske på egenhånd. Dette kan gjelde i en tilvenningsperiode, når barnet er engstelig, sliten eller lei seg. Barnet trenger omsorgspersonen når den har et naturlig behov for nærhet og bekreftelse. Barnets behov for selvstendighet og utforskertrang er illustrert som «trygg base» i den øverste del av sirkelen.

STJERNENE

De eldste i Grashoppa kalles stjerner, i år har vi 15 barn født 2018. Vi legger til rette for at det siste året skal være ekstra spennende og innholdsrikt. Barna får delta på noen faste aktiviteter og har stjernegruppe og stjernetur hver uke.

I Stjernegruppa har vi fokus på lek, vennskap og sosial kompetanse. Stjerneturene er preget av lek, samarbeid, mestring og opplevelser. Vi tar både lengre turer med bil eller buss, og skogsturer i nærmiljøet. Barna får motoriske utfordringer, og personalet gir rom for boltre- og risikofylt lek. På gruppe har vi kognitive, språklige, skriftlige, matematiske og digitale aktiviteter.

Overgangen barnehage og skole

Grashoppa følger Bamble kommunes årshjul for overgang mellom barnehagen og skole/sfo, og samarbeider med de aktuelle skolene om overgangen. Personalet forbereder barna ved å skape positive forventninger gjennom året. Dokumentasjonsskjema «barn i vekst» som har fokus på barnas styrker og kompetanse sendes skolene på våren etter foreldres samtykke.

Noen fokus i stjernegruppa:

- Vennskap og inkludering
- Lek
- Bevegelsesglede
- Mestringsfølelse
- Sosial kompetanse
- Fysiske utfordringer
- Selvstendighet
- Å ta imot kollektive beskjeder
- Tap og vinn med samme sinn

Høst	VÅR
<ul style="list-style-type: none"> • Svømmeundervisning • Ansvar for høstsuppe • Tur til Brunstad • Luciafeiring 	<ul style="list-style-type: none"> - Svømmeundervisning - Toppturer - Skolebesøk - Stjerneavslutning - Avslutningsseremoni med foreldre

BARNEHGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene.

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten (Rammeplanen, 2017).

Planlegging er viktig for at personal kan tenke langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet.

Rammeplanen definerer at hovedformål med vurderingsarbeid er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Vurderingsarbeidet bygger på refleksjon i personalgruppen og barnas uttrykk. I årets fokus på lek og inkludering vil vi bruke pedagogisk dokumentasjon i forhold til lek, og refleksjon i personalgruppen som metode i utviklingsarbeidet.

Gjennom mykid får foreldre et innblikk i hverdagen og tilgang til informasjon. Det oppfordres til å bruke dokumentasjonen som grunnlag for samtale mellom foreldre og barn, og foreldre og barnehage om hverdagen i barnehagen.

For å vurdere barnegruppens og enkeltbarnets trivsel og allsidige utvikling bruker vi flere verktøy:

- Vennskapsbuss, gir indikasjon på vennskspsrelasjoner mellom barn 3-6 år
- Relasjonsbarometer – kartlegger voksnes opplevelse av relasjon til barn
- Barn i vekst – kvalitetsikringsverktøy som gir oss bilde av barnets utvikling på tre hovedområder; motorisk, språklig og sosial utvikling

I tillegg kan det være behov for språkkartelegging eller annet for enkeltbarn etter avtale med foreldre. Dokumentasjonen er med på å gi grunnlag for tilrettelagt tilbud for barnegruppen og enkeltbarnet i Grashoppa.

PROGRESJON

21

Progresjon i barnehagen innebærer at alle skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang (Rammeplanen, 2017).

Alle barn i Grashoppa skal ha progresjon i barnehagens innhold. Det legges til rette for at barn i alle aldergrupper og utviklingsstadier får varierte leke- og aktivitetsmuligheter som både gir mestring og utfordring. Det kan innebære å tilpasse etter barnegruppen og enkeltbarnet. Barn er i kontinuerlig utvikling og skal få utfordringer tilpasset eget nivå.

Vi legger til rette for progresjon gjennom gjentakelse, gjenkjennelse og fornying. Valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, materiell, leker, fysisk miljø, skal gjøres med bakgrunn i barnas behov og interesser. Det skal være progresjon i hva en ett-åring opplever og hva en fem-åring får være med på. Noen faste aktiviteter tilhører ulike aldergrupper i barnehagen.

Temaene og prosjektene avdelingene planlegger, bygger på barnas interesser og tilpasses alder og modenhet. Gjennom å tilføre elementer, undre seg og tilrettelegge for nye opplevelser kan vi ivareta progresjon i hverdagspraksis.

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

22

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagen og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold

(Rammeplanen 2017).

Rammeplanen beskriver syv fagområder som barnehagen skal jobbe med i løpet av et barnehageår. Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt og vi ser disse i sammenheng. Alle fagområdene skal være en gjennomgripende del av barnehagens innhold og i temaarbeid. Barnas interesse skal gjennom arbeid med fagområdene stimuleres, slik at kunnskap utvikles gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.

De syv fagområdene er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

På de neste sidene har vi en oversikt over fagområdene, med et sitat fra rammeplan som sier noe om hva fagområdet inneholder. Til hvert fagområdet har vi beskrevet noen fokusområder som gir et innblikk i hva vi skal jobbe med. Vi legger opp etter barns alder og utvikling.

DE SYV FAGOMRÅDENE

23

Kommunikasjon, språk og tekst

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer.

(Rammeplanen, 2017)

Barna skal oppleve spenning ved bruk av bildebøker, eventyr, fortellinger, sang og uttrykksformer

Vi fantaserer, gjenforteller og lager egne historier

Vi bruker språket aktivt med variert ordforråd

Vi leker med språket ved bruk av rytme, rim og regler

Vi samtaler, og inviterer til å undre seg og stille spørsmål

Vi synliggjør språklig og kulturelt mangfold

Vi blir kjent med bokstaver og skriver eget navn

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse .

(Rammeplanen, 2017)

Barna skal oppleve glede og mestring ved allsidig bevegelseserfaring både inne og ute, året rundt

Vi er aktive og tilstede og støtter variert og kroppslig lek

Vi tar i bruk alle sanser i læringsprosessene

Vi bidrar til gode vaner om kost, hygiene, aktivitet og hvile

Vi tilrettelegger for måltidsglede og deltakelse i matlaging

Kunst, kultur og kreativitet

I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon.

(Rammeplanen, 2017)

Vi legger til rette for at barna tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede.

Barna får erfaring med variert formingsmateriell

Vi gir rom for skapende virksomhet med varierte estetiske uttrykk som dans, drama, design, musikk og visuelt språk

Barna får ta i bruk digitale verktøy i kreativ skaperglede

Natur, miljø og teknologi

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.

(Rammeplanen, 2017)

Barna skal erfare mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, utforskning og læring året rundt

Vi reflekterer over sammenhenger i naturen, årstider og værtyper

Vi bidrar til begynnende forståelse for bærekraftig utvikling og forståelse av samspill mellom mennesker og naturen

Vi leker med naturens materialer og får erfaringer med småkryp og vekster

Vi utforsker og eksperimenterer med teknologi og naturfenomener

Antall, rom og form

Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende.

(Rammeplanen, 2017)

Vi bruker tallrekken og matematiske begreper i hverdagslige aktiviteter og lek
Vi oppdager og undrer oss over matematiske sammenhenger
Vi måler og sammenligner størrelser, symmetri, areal, volum og tid, deriblant ukedager
Vi bruker kroppen og sanser for å utvikle romforståelse
Vi spiller spill, leker regelleker og bruker digitale verktøy for å inspirere barna til matematisk tenkning

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold.

(Rammeplanen, 2017)

Vi markerer høytider og tradisjoner i den kristne kulturarv og andre religioner som er representert i barnegruppen
Vi gir tid og rom for å uttrykke følelser
Vi utforsker og undrer oss over etiske og filosofiske spørsmål
Vi synliggjør verdien av likheter og ulikheter i felleskapet
Vi bidrar til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell og religiøs tilhørighet
Vi øver på å løse konflikter og reflekterer over menneskerettigheter, normer og verdier

Nærmiljø og samfunn

Barns medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaringer med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.

(Rammeplanen, 2017)

Barna skal erfare å bli sett, hørt og anerkjent for den man er og oppleve gruppetilhørighet og felleskap.
Vi gir barna utfordringer og like muligheter til deltakelse
Vi legger til rette for at barn erfarer at egne valg og handlinger kan påvirke situasjonen for en selv og andre
Vi introduserer eget nærmiljø for barna
Vi gir barna mulighet for aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet
Barna får erfaring med ferdsel i trafikken

AKTIVITETSPLAN

Uke	Tidspunkt	Aktivitet
		Høst 23
31-37		Oppstart – Tilvenning, tilknytning, trygghetssirkel
36	4. september	Planleggingsdag
38	20. september	Fotografering
38	18.-22. september	Grashoppa har brannvernuke
40	Torsdag 5. okt	Grønnsakssuppe, vi inviterer foreldre
41		Høstferie – husk å legge inn «kommen» eller «fri»
42	Onsdag 18. okt	Foreldremøte
43	Tirsdag 24. okt	Markerer FN-dagen
42-46	16.10-17.11	Foreldresamtaler
44	Fredag 03.11	Planleggingsdag
49-51	04.12 - 22.12	Juleaktiviteter og felles adventsamling mandager
48	Dato kommer	Nissegrøt – avdelingsvis
49	Dato kommer	Julemiddag
50	Onsdag 13.12	Stjerner går Lusía
51	Dato kommer	Juleavslutning
52	27.12 - 29.12	Romjulsuke – barna felles, husk å melde oppmøte
		Vår 24
1	Tirsdag 2.1	Planleggingsdag
1-11		Temaperiode
6	Mandag 05.02	Markering samefolkets dag
8	19.02-23.02	Vinterferie – husk å legge inn «kommen» eller «fri»
10	Dato kommer	Temafest
11	Tirsdag 12. mars	Barnehagedagen
11-17		Foreldresamtaler
11-12		Påskeaktiviteter
13	25.03-27.03	Påskeferie – annen organisering – melde oppmøte
16	Dato kommer	Foreldremøte felles
19	Fredag 10. mai	Planleggingsdag
20	Torsdag 16.05	17. mai feiring med tog, festleker og festmat
23	Dato kommer	Felles avslutning
24	Dato kommer	Planleggingsdag
24	Dato kommer	Stjerneavslutning
25	Fredag 21.06	Siste skoledag før sommerferie starter
28-29		Barnehagen stengt